

Buorit bearášbeaiveruoktu Miessi bargoveahka, Eanodaga gieldda ovddasteaddjit ja eará guossit

Sámi giellaráđđi lea mearridan miedihit dánjagáš gielladahku–bálkkašumi Eanodaga gieldda bearašbeaiveruoktu Miessái.

Dát bálkkašupmi lea beazi ruohtasiiguin ráhkaduvvon lihtit; ruohtasgore, láibelihhti ja sohkarlihtti.

Muora ruohtasiid mearkkášupmi lea seammalágan go sámegiela mearkkášupmi sápmelaččaide ja sámekultuvrii. Muora ruohtasat dollet muora ceaggut ja ealasin seamma láchkai go sámegiella doallá sámekultuvra ja sámeservoša ealasin. Sámekultuvra eallineaktu lea sámegiela seailun boahtti buolvvaide ja giella lea sámekultuvra dehalamos ja mávssolamos oassi, dat lea sámekultuvra váimmus. Sámi árbediehtu lea nannosamos dalle, go dat lea kultuvrralaš ja gielalaš konteavsttas.

Sámi gielladahku bálkkašumi ulbmil lea addit árvvu sámegielat bálvalusaid ja sámegiela dili ovddideami várás dahkkojuvvon ánsolaš barggu ovddas Suomas.

Sámi gielladahku-bálkkašupmi miedihuvvo Eanodaga gieldda bearašbeaiveruoktu Miessái čuovvovaš ákkaid vuodul:

Bearášbeaiveruoktu Miessi lea ánsolaččat ollašuhhtán doaimmastis sámiid gielalaš vuoigatvuodaid ja ovddidan sámegiela dili ja dan seailuma. Bearášbeaiveruoktu Miessi lea ovdamearka das, mo smávva resurssain ja sitkadis bargguin sáhtta oazžut áigái mearkkašahtti daguid sámegiela seailuheami várás.

Bearášbeaiveruoktu Miessi lea doaimman Eanodagas 10 jagi ja dán áigge Miessi lea dikšon jagiid áigge measta 40 sámemáná. Eanodaga giella gullá sámiid ruovttuguvlui ja gielddas sámegielat álbmot leat smávva unnitlohkun. Miessi dikšungiellan lea sámegiella ja dikšunbargoveaga eatnigiella lea sámegiella. Sámegielat boahteáiggi sihkkarastima geažil lea dehalaš, ahte sámemánát ožžot sámegielat beaivedivššu ja dan lassin, ahte beaivedikšu vuodđuduvvá sámekultuvra árvvuide. Mánáiguin barggadettiin lea hirbmat dehalaš systemáhtalaččat geavahit sámegiela váldogiellaid nana sajádagas fuolakeahhtá. Miessi bargoveahka lea lihkostuvvan dán barggus ovdamearkkalaččat, daningo bargoveahka lea čatnasan iežas bargui. Dáinna dikšunbargoveaga čatnasemin iežas bargui ja nana sámegiela- ja kultuvra mánggabealat ja soddjilis dáidduin leat olláshuhttojuvvon buot sámemánáid gielalaš vuoigatvuodát, maiddáid daid sámemánáid, geaid sámegiela máhttu lea leamaš heittodut. Sitkadis bargguin lea leamaš mearkkášupmi sámegiela seailumii. Iluin sáhtán dadjat, ahte vuodđoskuvlii lea boahtán jahkásaččat sámegielat oahppit, geat lohket sámegiela dahje vázzet oahpu sámegillii.

Sámi gielladahku –bálkkašumi ulbmil lea movttiidahttit bálkkašumi oazžu buoridit ovddežis barggu, mii bargojuvvo sámegiela ovdii ja arvvosmahttit buot Eanodaga gieldda ja eará virgeoapmahaččaid buoridit sámegiela dili. Sámi gielladahku bálkkašumi mielde Eanodaga gieldda vástu sámegielat bálvalusaid ovdáneamis ja ovddideamis stuorru.

Sámedikki giellaráđi ságajođiheaddjin sávan bálkkašumi arvvosmahttit Eanodaga gieldda buoridit sámegiela dili ovddideami gieldda buot oassesurggiin ja maiddáid eará virgeoapmahaččaid buoridit sámegielat bálvalusaid.